

rød Klædefabrik og vedrører Spørgsmaalet om, hvorvidt og indenfor hvilken Grænse det kan ansees for rigtigt at sælge det paa Udsærb fabrikerede Klæde til Private. Udvalget har i sin Betænkning til Krigsministeriets Budget begrundet sit Forslag om, at saadant Salg til Private kun skulde finde Sted, naar der derfor mindst kunde erhverves Fabrikationsprisen, og det er som Følge heraf, at man her har foreslaaet Summen forhøjet med 2,400 Rd., der ere bereguede i Fabrikens Budget som Salgsprocent, eller Commissionsalairer til den Mand, der besørger Salget. — Forslaget under Nr. 8 angaaer BERNBARNES Overflod og er kun en Berigtigelse, som følger af, hvad der senere er blevet bekendt om det Tidspunkt, paa hvilket man kan vente de forskjellige BERNBANESTRÆKninger aabnede. Det er nu efter den høitagtede Indenrigsministers Meddelelse til Udvalget blevet saa sandsynligt, at BERNBANESTRÆKningen lige til Aarhus vil kunne ventes aabnet til 1ste October, at Udvalget har troet, man gjorde rettest i at betegne det i Finantsloven ved at opføre den deraf forventede Indtægt. — Om de øvrige Endringsforslag finder jeg for Deltagelsen ingen Anledning til at udtale mig.

Udler: Det Punkt, hvorom jeg vil tillade mig at udtale mig, er det under Nr. 6 opførte Endringsforslag, som gaaer ud paa, at „Udsærb Fabrikets Virksomhed indskrænkes til de Værer, for hvilke Hærens Bestyrelse eller andre offentlige Autoriteter have Brug“. Jeg er principielt mod enhver Statsindustri, naar der blot skal tages Hensyn til Forretninger og Fortjeneste. Det følger af sig selv, at den Bevægelighed, ja jeg vil endog sige den Formløshed, Principløshed, som til enkelte Tider er nødvendig for den private Forretning, for at kunne føre til et helbøgt Resultat, kan ikke forenes med de strenge Regler, der gjælde for en Statsinstitution, hvor Planen for Forretningernes Drift skal lægges temmelig længe iforveien, og som er underkastet en Control, som den private Virksomhed ikke i den Detail kan underkastes, og derfor troer jeg, at meget sjældent en Statsindustri kan føres med virkeligt, finantsielt helbøgt Resultat. Der er derimod ganske vist andre Tilfælde, hvor det er

rigtigt at føre Statsindustri for at forskaffe Producter, som man troer ikke at kunne skaffe paa anden Maade eller i det Mindste ikke saa godt. Det er naturligvis en Skønsag, og i dette Spørgsmaal angaaende Udsærb Fabrik har Thinget med saa afgjort Majoritet skønnet, at det er rigtigt at vedligeholde denne Fabrik for Hærens Tærv, at det ikke kan falde mig ind at foreslaae eller tænke paa, at denne Beslutning af Thinget burde forandres. Jeg er selv af den Mening, at det Product, man faaer fra Udsærb, er bedre end det, man i Almindelighed faaer fra de andre Fabrikker, og jeg kan derfor meget vel forstaae, at man i Befolkningens og i Regjeringens Interesse ønsker at fortsætte denne Fabrik, men man maa ogsaa gjøre sig det klart, at dette Tilfælde fortjener et vist Offer. Jeg skal meget gjerne stemme for, at Udsærb paa denne Maade vedbliver at virke til Statens Forbrug, men man skal derimod ikke bryde sig om, at dette Offer bliver en lille Smule større for at opnaae det, som man anseer for et vigtigt Formaal, hellere end at indrette en lille Høkerbutik for den Fabrikation, man gjør for Statskassens Tærv, og laste Noget paa det private Marked, som concurrerer der under aldeles urimelige Forudsætninger. Nu veed jeg meget vel, efter hvad der er foreslaaet af Udvalgets Fleertal, at man herefter vil have, at Fabrikken skal svare Rente, ikke alene af Driftscapitalen, men ogsaa af den hele Capital, der staaer i den, og saa vil man tillade at sælge til Private, men dette anseer jeg ikke for opnaeligt, thi vi have jo seet, at den Gang, da vi ikke forlangte Renten af den Capital, der stod i Fabrikken, da vi altsaa solgte bitterlig med Tab, var det ikke muligt at sælge til Private uden at give Provision, og sælge til en lavere Priis, end hvad man den Gang satte som Fabrikationsprisen. Jeg tillader mig at anføre dette noget bestemt, da det bestandig er udtalt, at Udsærb Klæde var billigere end det, man kunde faae andre Steder, men det er Noget, jeg mener, der saa tydelig beviser, at det ikke er rigtigt, naar man for, at sælge det billigste Klæde maa give Provision. Der er endnu en anden Grund, hvorfor jeg er imod, at Udsærb skulde sælge til Private; jeg finder